ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 9.3.2010
COM(2010) 82 окончателен

2010/0050 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1. С настоящото предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета се цели определянето на общи минимални стандарти относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство в Европейския съюз. Предложението е първата стъпка от редица мерки, изложени в пътната карта за процесуалните права, приета от Съвета на 30 ноември 2009 г. и инструктираща Комисията да внася предложения поетапно. Този подход вече се смята за най-добрия начин да се процедира. Той постепенно ще спомогне за изграждането на увереност и ще способства за повишаването на взаимното доверие. По тази причина настоящото предложение следва да се счита за част от пакет от законодателни мерки, които ще бъдат представени през следващите няколко години и ще осигурят минимален набор от процесуални права в наказателното производство в Европейския съюз.

2. Предложението има за цел да подобри правата на заподозрените, които не разбират и не говорят езика, на който се провежда производството. Наличието на общи минимални стандарти във връзка с тези права би трябвало да улесни прилагането на принципа на взаимно признаване, по този начин подобрявайки функционирането на съдебното сътрудничество между държавите — членки на ЕС.

3. Предложението е сходно с предложение, внесено като проект на рамково решение на 8 юли 2009 г.[1], и го заменя. Текстът бе обсъден в работни групи на Съвета. На срещата на Съвета по правосъдие на 23 октомври 2009 г. бе постигнато съгласие по общ подход, но времето не стигна за приемане преди 1 декември 2009 г. — датата на влизане в сила на Договора от Лисабон, поради което това по-раншно предложение вече не е актуално.

4. Що се отнася до правното основание, предложението се основава на член 82, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Съгласно този член *„доколкото това е необходимо за улесняване на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение, Европейският парламент и Съветът, като приемат директиви в съответствие с обикновената законодателна процедура, могат да установят минимални правила. Тези минимални правила отчитат различията между правните традиции и системи на държавите-членки.*

Те обхващат:

а) взаимната допустимост на доказателства между държавите-членки;

б) правата на лицата в наказателното производство;

[1] COM(2009)338, 8.7.2009 г.

в) правата на жертвите на престъпления;

г) […]“.

За да функционира взаимното признаване добре, е необходимо да има взаимно доверие. За подобряване на взаимното доверие и в резултат на това — на сътрудничеството, е необходима известна степен на съвместимост.

5. Правото на устен и писмен превод, което произтича от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) и може да бъде извлечено и от Хартата на основните права на ЕС [2], е основно право за лицето, на което са повдигнати обвинения и което не разбира езика, на който се провежда наказателното производство, за да може да разбере както обвиненията срещу него, така и производството. В съответствие с ЕКПЧ устният и писменият превод трябва да бъдат осигурени безплатно.

6. За да подкрепи с доводи предложението от месец юли 2009 г., Комисията извърши оценка на въздействието — оценка на въздействието SEC(2009)915 и нейното обобщение SEC(2009)916, която е валидна *mutatis mutandis* за настоящото предложение за директива. Докладът за оценката на въздействието може да бъде намерен на адрес http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0917_en.pdf.

2. ПРЕДИСТОРИЯ

7. Член 6, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) предвижда, че основните права, гарантирани от ЕКПЧ и както произтичат от общите конституционни традиции на държавите-членки, са общи принципи на правото на Съюза. Съгласно член 6, параграф 1 от ДЕС Съюзът признава правата, свободите и принципите, определени в Хартата на основните права на Европейския съюз от 7 декември 2000 г., адаптирана на 12 декември 2007 г. в Страсбург, която има същата юридическа сила като ДФЕС и ДЕС. Член 47 от Хартата на основните права гарантира правото на справедлив съдебен процес, включително правото на правен съвет и представителство, докато член 48 предвижда, че трябва да се зачита правото на защита.

8. В заключенията на председателството на Европейския съвет в Тампере[3] се посочва, че взаимното признаване следва да се превърне в основа на съдебното сътрудничество, но се изтъква, че взаимното признаване „...и необходимото сближаване на законодателството биха улеснили […] съдебната защита на индивидуалните права“[4].

---

2 Обясненията във връзка с Хартата на основните права (ОВ C 303, 14.12.2007 г.), приложени към хартата, в обяснението за член 48 постановяват следното: „Съдържанието на член 48 съвпада с член 6, параграфи 2 и 3 от ЕКПЧ [*член 6, параграфи 2 и 3 са цитирани*]. В съответствие с член 52, параграф 3 това право има същия смисъл и обхват като правото, гарантирано от ЕКПЧ.“ В член 52, параграф 3 от хартата се посочва също: „Тази разпоредба не представлява пречка правото на Съюза да предостави по-широка защита“.

3 15 и 16 октомври 1999 г.

4 Заключение 33.

9. В съобщението на Комисията до Съвета и до Европейския парламент от 26 юли 2000 г. относно взаимното признаване на окончателните решения по наказателни дела[5] се посочва, че „следователно трябва да се гарантира, че третирането на заподозрените и правата на защита не само не биха пострадали от прилагането на принципа [на взаимно признаване], но че гаранциите дори биха се подобрили посредством този процес“.

10. Това бе възприето в програмата от мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решенията по наказателни дела[6] („програма от мерки“), приета от Съвета и Комисията. В нея се посочва, че „взаимното признаване зависи в голяма степен от редица параметри, които определят неговата ефективност“.

11. Тези параметри включват механизми за гарантиране на правата на заподозрените (параметър 3) и определянето на общи минимални стандарти, необходими за улесняване на прилагането на принципа на взаимно признаване (параметър 4). Настоящото предложение за директива представлява израз на заявената цел да се подобри защитата на индивидуалните права.

12. През 2004 г. Комисията внесе всеобхватно предложение[7] за законодателство, обхващащо някои важни права на обвиняемите в наказателните производства. Съветът не можа да приеме това предложение.

13. На 30 ноември 2009 г. Съветът по правосъдие прие пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство[8], като препоръча да се приемат пет мерки, обхващащи някои важни процесуални права, въз основа на поетапен подход и прикани Комисията да представи необходимите за тази цел предложения. Първата мярка, предвидена в пътната карта, се отнася до правото на устен и писмен превод.

14. Програмата от Стокхолм, приета от Европейския съвет на 10—11 декември 2009 г.[9], затвърди значението на правата на лицето в наказателно производство като основна ценност на Съюза и съществен компонент на взаимното доверие между държавите-членки и на общественото доверие в ЕС. Програмата от Стокхолм посочва пътната карта като неделима част от многогодишната програма и призовава Комисията да представи подходящи предложения за бързото ѝ изпълнение.

3. ПРАВОТО НА ПИСМЕН И УСТЕН ПРЕВОД, УСТАНОВЕНО ПО СИЛАТА НА ЕКПЧ И НА ХАРТАТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЕС

15. Член 5 от ЕКПЧ — Право на свобода и сигурност — постановява следното:

---

5 COM(2000) 495, 29.7.2000 г.
6 ОВ C 12, 15.1.2001 г., стр. 10.
7 COM(2004) 328, 28.4.2004 г.
8 ОВ C 295, 4.12.2009 г., стр. 1.
9 Заключения на Европейския съвет, 10—11 декември 2009 г.

„1) Всеки има право на свобода и сигурност. Никой не може да бъде лишаван от свобода освен в следните случаи и в съответствие с процедура, предвидена от закона: (...)

е) законно задържане или лишаване от свобода на лице ...с цел ...екстрадиция.

2) На всяко задържано лице трябва незабавно да бъдат съобщени на разбираем за него език основанията за задържането му и всички обвинения, които му се предявяват.“

(...)

4) Всяко задържано или лишено от свобода лице има право да обжалва законността на своето задържане в съда, който е задължен в кратък срок да се произнесе; в случай че задържането е неправомерно, съдът е длъжен да нареди незабавното освобождаване на задържаното лице.“

Член 6 — Право на справедлив съдебен процес — постановява следното:

„3) Всяко лице, обвинено в престъпление, има следните минимални права:

а) да бъде незабавно и в подробности информирано за характера и причината за обвинението срещу него на разбираем за него език;

(...)

д) да ползва безплатно помощта на устен преводач, ако не разбира или не говори езика, използван в съда.“

Тези права са залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз в член 6 и членове 47—50 от нея. По-конкретно член 47 гарантира правото на справедлив съдебен процес, включително правото на правен съвет и представителство; Член 48 гарантира зачитане на презумпцията за невинност и на правото на защита[10].

16. Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) постанови във връзка с член 6 от ЕКПЧ, че обвиняемият има право на безплатен устен превод, дори в случай че бъде осъден, че има право да получи документите, в които се формулира обвинението, на език, който разбира, че устният превод трябва да бъде достатъчен, за да позволи на обвиняемия да разбере производството и че устният преводач трябва да бъде компетентен. Правото на обвиняемия на безплатен устен превод, дори в случай че бъде осъден, беше установено в *Luedicke, Belkacem и Koç срещу Германия*[11]. В решението по делото *Kamasinski*

---

10 Вж. бележка под линия 2.

11 *28 ноември 1978 г., серия A №°29.* “46. Съдът счита, че обичайното значение на термина […] „безплатно“ в член 6, параграф 3, буква д) […] се потвърждава от предмета и целта на член 6. Заключението на Съда е, че правото, защитено с член 6, параграф 3, буква д), води за всеки, който не може да говори или разбира езика, използван в съда, до правото да получи безплатната помощ на устен преводач, без впоследствие да се предявява към него искане за заплащане на направените във връзка с това разходи“.

срещу Австрия[12] бе установено, че осигуреният устен превод трябва да е с достатъчно добро качество, за да позволи на обвиняемия да се запознае с обвиненията срещу него и да се защитава. Правото се отнася до документния материал и досъдебното производство. ЕСПЧ постанови, че качеството на устния превод трябва да бъде „адекватно“ и че подробностите за обвинението трябва да бъдат представени на лицето на език, който то разбира (*Brozicek срещу Италия*[13]). Съдебните органи са тези, които трябва да докажат, че обвиняемият говори достатъчно добре езика на съда, а не обвиняемият да доказва, че това не е така[14]. Устният преводач трябва да бъде компетентен, а съдията трябва да гарантира справедливостта на съдопроизводството (*Cuscani срещу Обединеното кралство*[15]).

17. Предложението за проект на директива определя минимални изисквания и се опира на ЕКПЧ и на съдебната практика на ЕСПЧ. Форумът на Комисията за обсъждане на многоезичието и обучението на устни преводачи[16] представи доклад с препоръки за качеството на устния и писмения превод. Този доклад бе резултатът от срещи на Форума за обсъждане, свикан през 2008 г. от генерална дирекция „Устни преводи“, за да се прецени дали е необходимо да се предприеме действие и ако да, какво действие би могло да бъде предприето. Форумът стигна до заключението, че съществува необходимост и направи препоръки относно начина за по-добро осигуряване на компетентни и квалифицирани устни преводачи в наказателното производство. Препоръките включваха наличието на учебна програма за устен превод в областта на правото и система за акредитация, сертификация и регистрация на устни преводачи в областта на правото.

18. Генерална дирекция „Писмени преводи“ на Европейската комисия (DGT) даде ход на инициативата за европейска магистратура по писмен превод (ЕМПП). В сътрудничество с експертна група, състояща се от изтъкнати академици, беше създадена референтна рамка, съставена от шест компетенции, за университетското образование на писмените преводачи. През септември 2009 г. DGT създаде мрежа от програми на високо равнище за писмен превод на ниво магистратура в целия ЕС с цел постигане на най-високите възможни стандарти в обучението на писмени преводачи, включително в специализираната област писмен превод на правни текстове, и утвърждаване на професията писмен преводач във всички държави-членки.

19. При необходимост могат подобаващо да се използват възможностите за финансиране, налични на равнище Европейски съюз, в подкрепа на усилията на държавите-членки да изпълняват изискванията на настоящия законодателен

---

12 19.12.1989 г., серия A, № 168.

13 19.12.1989 г., (10964/84) [1989 г.] ЕКПЧ 23.

14 „41[…] Италианските съдебни органи е трябвало да предприемат стъпки за съблюдаване на това решение, за да гарантират спазването на изискванията на член 6, параграф 3, буква а), освен ако не са в позицията да установят, че в действителност заявителят владее достатъчно добре италиански език, за да разбере от известието смисъла на писмото, с което го уведомяват за повдигнатите срещу него обвинения. От документите по досието или показанията на свидетелите, изслушани на 23 април 1989 г., не се установява такова доказателство. Следователно по тази точка има нарушение на член 6, параграф 3, буква а)“.

15 24.9.2002 г. — № 3277/96.

16 http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/FinalL_Reflection_Forum_Report_en.pdf

акт, по-конкретно що се отнася до финансираните от държавата услуги писмен и устен превод.

4. СПЕЦИФИЧНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1 — Приложно поле

19. Приложното поле обхваща наказателното производство и производството за изпълнение на европейска заповед за арест. То се отнася до всяко лице от момента, в който е заподозряно в извършване на престъпление, до приключването на производството (включително всяко обжалване). Обхващането на случаите на европейска заповед за арест е важен момент, тъй като рамковото решение относно европейската заповед за арест разглежда тези права единствено в общи линии. В това отношение предложението доразвива член 5 от ЕКПЧ.

20. Тъй като от съдебната практика на ЕСПЧ става ясно, че лицата, разпитвани във връзка с престъпления, независимо дали срещу тях има или няма официално обвинение, следва да бъдат обхванати от член 6 от ЕКПЧ, лицата, задържани или лишени от свобода във връзка с обвинение в престъпление, също попадат в обхвата на тази разпоредба. Тези права започват да се прилагат от момента, в който лицето бъде уведомено, че е заподозряно в извършване на престъпление.

Член 2 — Право на устен превод

21. В този член се установява основният принцип, че по време на фазата на разследване и на съдебната фаза на производството, т.е. по време на разпита в полицията, на съдебния процес и на всички междинни изслушвания или обжалвания следва да бъде осигурен устен превод. Това включва устния превод на комуникацията между заподозряното или обвиненото лице и неговия адвокат. Следва да има въведена система за установяване на това дали лицето се нуждае от устен преводач и позволяваща на лицето да оспори решение, че не е нужен устен преводач, или да оспори качеството на устния превод.

22. Производството във връзка с европейската заповед за арест е обхванато изрично.

Член 3 — Право на писмен превод на основните документи

23. Заподозреният има право на писмен превод на основните документи, за да се гарантира справедливостта на производството. В делото *Kamasinski срещу Австрия*[17] ЕСПЧ постанови, че правото на устен превод се прилага по отношение на „документни материали“ и че обвиняемият трябва да е достатъчно запознат с обвиненията срещу него, за да може да се защитава[18].

---

17 19.12.1989 г., серия A, № 168.

18 „74. Правото […] на безплатна помощ от устен преводач се прилага не само по отношение на устните заявления, направени по време на съдебното заседание, но и по отношение на документните материали и на досъдебното производство. Параграф 3, буква д) (член 6, параграф 3, буква д)) означава, че лице, „обвинено в престъпление“, което не разбира или не говори езика, използван в съда, има право на безплатна помощ от преводач за писмения или устния превод на

Следователно основните документи за наказателното производство следва да включват обвинителния лист или обвинителния акт и всеки уместен документен материал, като показанията на ключовите свидетели, необходим, за да разбере лицето „в подробности характера и причината за обвиненията срещу него“, в съответствие с член 6, параграф 3, буква а) от ЕКПЧ. Писмен превод следва да бъде осигурен и на всяка заповед за задържане или заповед за лишаване на лицето от свобода и на съдебното решение, което е необходимо, за да може лицето да упражни правото си на обжалване (член 2 от протокол 7 към ЕКПЧ). Ако документите са много дълги, писменият превод може да се ограничи до уместните пасажи.

24. Що се отнася до производството за изпълнение на европейска заповед за арест, европейската заповед за арест трябва да бъде преведена.

25. Лицето може също да се откаже от правото си на писмен превод, при условие че е получило правен съвет преди това.

Член 4 — Разходи за устния и писмения превод

26. Този член предвижда, че разходите за устния и писмения превод се поемат от държавата-членка. Правото на обвиняемия на безплатен устен превод, дори в случай че бъде осъден, беше установено в *Luedicke, Belkacem и Koç срещу Германия*[19].

Член 5 — Качество на устния и писмения превод

27. С този член се определя основното изискване да се гарантира качеството на устния и писмения превод. Препоръки в това отношение могат да бъдат намерени в доклада на Форума за обсъждане на многоезичието и обучението на устни преводачи[20].

всички онези документи или заявления в рамките на производството, възбудено срещу него, които това лице трябва да разбира или да предаде на езика, използван от съда, за да може да се ползва от справедлив съдебен процес. […]Параграф 3, буква д) (член 6, параграф 3, буква д)) не стига дотам, че да изисква писмен превод на всички материали, които представляват писмено доказателство, или официални документи в рамките на процеса. Предоставената помощ по отношение на превода следва да е такава, че да позволи на обвиняемия да разбере обвиненията срещу него и да се защитава, а именно като бъде в състояние да изложи пред съда своята версия на събитията. Предвид на това че е необходимо правото, гарантирано от параграф 3, буква д) (член 6, параграф 3, буква д)), да е практически приложимо и ефективно, задължението на компетентните органи не се ограничава до назначаването на устен преводач, а ако бъдат уведомени при конкретните обстоятелства, това задължение може да обхване и известен последващ контрол върху адекватността на осигурения устен превод (вж. решението Artico).“

19 „46. Следователно съдът счита, че обичайното значение на термина […] „безплатно“ в член 6, параграф 3, буква д) […] се потвърждава от предмета и целта на член 6. Заключението на Съда е, че правото, защитено с член 6, параграф 3, буква д), води за всеки, който не може да говори или не разбира езика, използван в съда, до правото да получи безплатната помощ на устен преводач, без впоследствие да се предявява към него искане за заплащане на направените във връзка с това разходи.“

20 Вж. бележка под линия 14 по-горе.

Член 6 — Клауза за запазване на равнището на защита

28. Целта на този член е да се гарантира, че определянето на общи минимални стандарти в съответствие с тази директива не води до понижаване на стандартите в някои държави-членки и че стандартите, определени в Европейската конвенция за правата на човека, в Хартата на основните права и в други съответни разпоредби на международното право, се запазват. Държавите-членки имат пълна свобода да определят по-високи стандарти от онези, за които е постигнато съгласие в тази директива.

Член 7 — Изпълнение

29. С този член от държавите-членки се изисква да приведат директивата в действие до xx/xx/ 20xx г. и да изпратят до същата тази дата на Съвета и на Комисията текста на разпоредбите за транспонирането ѝ в своето национално законодателство.

Член 8 — Доклад

30. 12 месеца след привеждането в действие Комисията трябва да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на степента, в която държавите-членки са предприели необходимите мерки за спазване на тази директива, като при необходимост докладът се придружава от законодателни предложения.

Член 9 — Влизане в сила

31. С този член се предвижда, че директивата ще влезе в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

5. Принцип на субсидиарност

32. Целта на предложението не може да бъде постигната в достатъчна степен само от държавите-членки, тъй като целта на предложението е да се насърчи доверието между тях и следователно е важно да се одобри общ минимален стандарт, който да се прилага в целия Европейски съюз. Предложението ще сближи по същество процесуалните правила на държавите-членки по отношение на устния и писмения превод в наказателното производство с цел изграждане на взаимно доверие. Поради това предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

6. Принцип на пропорционалност

33. Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като не излиза извън минимума, необходим за постигането на заявената цел на европейско равнище, и на необходимото за тази цел.

2010/0050 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия[21],

след предаване на проекта на законодателен акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[22],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[23],

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

(1) В член 47 от Хартата на основните права на ЕС е залегнало правото на справедлив съдебен процес, включително правото на правен съвет и представителство. Член 48 от хартата гарантира зачитане на презумпцията за невинност и на правото на защита.

(2) Европейският съюз си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. Съгласно заключенията на Европейския съвет от Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г., и по-специално точка 33 от тях, принципът на взаимно признаване трябва да се превърне в основа на съдебното сътрудничество както по гражданскоправните, така и по наказателноправните въпроси в рамките на Европейския съюз.

(3) В съответствие със заключенията от Тампере на 29 ноември 2000 г. Съветът прие програма от мерки за изпълнение на принципа на взаимно признаване по наказателноправните въпроси[24]. Във въведението към програмата от мерки се обяснява, че взаимното признаване „има за цел да укрепи сътрудничеството между държавите-членки, но и да подобри защитата на индивидуалните права“.

---

21 ОВ С , г., стр. .
22 ОВ С , г., стр. .
23 ОВ С , г., стр. .
24 ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 10.

(4) Прилагането на принципа на взаимно признаване на решенията по наказателноправни въпроси предполага, че държавите-членки имат взаимно доверие в своите системи за наказателно правосъдие. Степента на взаимно признаване зависи до голяма степен от известен брой параметри, които включват „механизми за защита на правата на […] заподозрените“[25] и необходимите общи минимални стандарти за улесняване на прилагането на принципа на взаимно признаване.

(5) Взаимното признаване може да действа ефективно единствено в дух на доверие, като по този начин не само съдебните органи, а всички участници в наказателния процес възприемат решенията на съдебните органи на другите държави-членки като еквивалентни на своите, което предполага „доверие не само в адекватността на правилата на партньора, но и в това, че тези правила се прилагат правилно“[26].

(6) Въпреки че всички държави-членки са страни по Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, опитът показа, че този факт сам по себе си невинаги осигурява достатъчна степен на доверие в системите за наказателно правосъдие на другите държави-членки.

(7) Член 82, параграф 2 от Договора предвижда да се определят минимални правила, приложими в държавите-членки, за да се улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение. Общите минимални стандарти следва да доведат до нарастване на доверието в системите за наказателно правосъдие на всички държави-членки, което от своя страна следва да доведе до по-ефикасно съдебно сътрудничество в условията на взаимно доверие.

(8) На 30 ноември 2009 г. Съветът прие пътната карта за процесуалните права, която изисква от Комисията поетапно да представя предложения относно правото на устен и писмен превод, правото на информация за правата, правото на правен съвет преди съдебния процес и по време на него, правото на задържаното лице да комуникира с членовете на своето семейство, работодателите и консулските органи и относно защитата на уязвимите заподозрени лица.

(9) Настоящата директива — първата мярка от пътната карта, следва да определи общи стандарти, които да се прилагат в областта на устния и на писмения превод в наказателното производство, за да се повиши нужното доверие между държавите-членки.

(10) Правото на устен и писмен превод за лицата, които не разбират езика на производството, е залегнало в член 6 от ЕКПЧ съгласно тълкуването в съдебната практика на Европейския съд по правата на човека. Директивата следва да улесни прилагането на тези права на практика, за да се гарантира правото на справедливо производство.

---

[25] ОВ C 12, 15.1.2001 г., стр. 10.

[26] COM(2000) 495, 26.7.2000 г., стр. 4.

(11) Предвидените в настоящата директива права следва да се прилагат и за производството за изпълнение на европейска заповед за арест. Изпълняващите държави-членки следва да осигурят и да поемат разходите за устен и писмен превод за всяко лице, което не разбира или не говори езика, на който се провежда производството.

(12) Заподозряното лице или обвиняемият следва да е в състояние *inter alia* да обясни своята версия на събитията на своя правен съветник, да посочи всички заявления, с които не е съгласен, и да запознае своя правен съветник с всички факти, които следва да се представят в негова защита.

(13) Констатацията, че не е нужен устен или писмен превод, следва да подлежи на възможността да бъде преразгледана. Държавите-членки следва да гарантират, че заподозряното лице или обвиняемият има правото да оспори решение, че не е нужен устен превод, включително правото на обжалване в случаите, в които устният или писменият превод е с толкова ниско качество, че е равносилен на липсата на превод.

(14) Задължението за грижа за заподозрените лица или обвиняемите, които са в потенциално слаба позиция, по-конкретно поради физически увреждания, които засягат способността им да комуникират ефективно, стои в основата на справедливото правораздаване. Поради това компетентните органи следва да гарантират, че тези лица действително са в състояние да упражняват предвидените по силата на настоящата директива права, като се запознаят с всяка потенциална слабост, която засяга способността им да проследяват производството и да бъдат разбрани, и като предприемат подходящите мерки за гарантиране на тези права.

(15) Основните документи трябва да бъдат преведени за заподозряното лице или обвиняемия в интерес на справедливостта на производството. Основните документи, които следва да бъдат преведени, включват всяко решение, което лишава лицето от свобода, обвинението или обвинителния акт, ключовите документни доказателства и всяко съдебно решение.

(16) Отказът от правото на писмен превод на документи следва да бъде недвусмислен и да бъде валиден само след получаване на правен съвет.

(17) Ефективността на устния и писмения превод следва да се гарантира по различни начини, като осигуряване на обучение за съдиите, адвокатите, прокурорите, полицейските и другите съответни съдебни служители, за да се запознаят по-добре с положението на лицата, които се нуждаят от превод, и на лицата, които го предоставят.

(18) Настоящата директива следва да определи минимални правила. Държавите-членки следва да могат да разширяват посочените в настоящата директива права, за да осигурят по-голяма защита, включително в ситуациите, които не се разглеждат изрично в настоящата директива. Степента на защита следва никога да не пада под стандартите, предвидени в Европейската конвенция за правата на човека, съгласно тълкуването в съдебната практика на Европейския съд по правата на човека.

(19) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално с настоящата директива се цели насърчаване на правото на свобода, правото на справедлив съдебен процес и правото на защита и трябва да се изпълнява съответно.

(20) Държавите-членки следва да гарантират, че разпоредбите на настоящата директива, които съответстват на права, предвидени в Европейската конвенция за правата на човека, се изпълняват в съответствие с тях, както и със съответната съдебна практика на Европейския съд по правата на човека.

(21) Тъй като целта да се постигнат общи минимални стандарти не може да бъде осъществена от държавите-членки, като действат едностранно, нито на централно, нито на регионално или местно равнище, и може да бъде осъществена единствено на равнище Съюз, Европейският парламент и Съветът могат да приемат мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, посочен в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

(22) В съответствие с членове 1, 2, 3 и 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия са оповестили желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящата директива] / [Без да се нарушава член 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, Обединеното кралство и Ирландия няма да участват в приемането на настоящата директива и не са обвързани с нея и не я прилагат][27]. В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящата директива и следователно не е обвързана с нея и не я прилага.

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1
Предмет и приложно поле

1. Настоящата директива определя правилата относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство и в производството за изпълнение на европейска заповед за арест.

2. Държавите-членки следва да гарантират, че тези права, посочени в параграф 1, се прилагат за всяко лице от момента, в който това лице бъде уведомено от

[27] Окончателната формулировка на това съображение в директивата ще зависи от позицията на Обединеното кралство и Ирландия, която те ще вземат в съответствие с разпоредбите на Протокол № 21.

компетентните органи на държава-членка, че е заподозряно в извършване на престъпление, до приключването на производството.

Член 2

Право на устен превод

1. Държавите-членки гарантират, че на заподозряно лице или обвиняем, който не разбира и не говори езика, на който се провежда съответното наказателно производство, незабавно се осигурява устен превод с качество, което гарантира справедливостта на наказателното производство. Устният превод се осигурява по време на това производство пред следствените и съдебните органи, включително по време на полицейския разпит, по време на всички необходими срещи на заподозрения с неговия адвокат, по време на всички съдебни заседания и по време на всички необходими междинни изслушвания.

2. Държавите-членки гарантират, че при необходимост, правните съвети, получавани по време на цялото наказателно производство, се превеждат устно за заподозрения.

3. Държавите-членки гарантират, че съществува процедура за установяване на това дали заподозреният или обвиняемият разбира и говори езика, на който се провежда наказателното производство.

4. Държавите-членки гарантират, че заподозряното лице или обвиняемият има правото да оспори решение, че не е нужен устен превод.

5. Правото на устен превод включва осигуряване на помощ на лицата със слухови или говорни затруднения.

6. Що се отнася до производството за изпълнение на европейска заповед за арест, държавите-членки гарантират, че на всяко лице, срещу което се води такова производство и което не разбира и не говори езика, на който се провежда производството, се осигурява устен превод по време на това производство.

Член 3

Право на писмен превод на основните документи

1. Държавите-членки гарантират, че на заподозряно лице или обвиняем, който не разбира езика, на който се провежда съответното наказателно производство, се осигурява писмен превод на всички основни документи с качество, което гарантира справедливостта на наказателното производство.

2. Основните документи, които трябва да бъдат преведени, включват заповедта за задържане, лишаваща лицето от свобода, обвинението/обвинителния акт, основните документни доказателства и съдебното решение.

3. Заподозреният или обвиняемият или неговият адвокат може да представи обосновано искане за превод на допълнителни документи, включително на писмени правни съвети от адвоката на заподозрения.

4. Държавите-членки гарантират, че заподозряното лице или обвиняемият има правото да оспори решение, че не е нужен писмен превод.

5. Що се отнася до производството за изпълнение на европейска заповед за арест, държавите-членки гарантират, че на всяко лице, срещу което се води такова производство и което не разбира езика, на който е изготвена европейската заповед за арест, се осигурява писмен превод на този документ.

6. Лице, което по силата на настоящия член има право на писмен превод на документи, може да се откаже от правото след получаване на правен съвет по този въпрос.

Член 4

Поемане на разходите за устния и писмения превод от държавите-членки

Държавите-членки поемат разходите за устния и писмения превод вследствие на прилагането на членове 2 и 3, независимо от начина, по който приключи производството.

Член 5

Ефективност на устния и писмения превод

1. Устният и писменият превод се осигуряват по такъв начин, че да се гарантира, че заподозреният или обвиняемият е изцяло в състояние да упражнява своите права.

2. Държавите-членки осигуряват обучение на съдиите, адвокатите, прокурорите, полицейските и другите съответни съдебни служители, за да се гарантира способността на заподозрения да разбере производството и да се позволи на тези лица да разберат по-добре ролята на устните и писмените преводачи.

Член 6

Клауза за запазване на равнището на защита

Нищо в настоящата директива не се тълкува като ограничение или дерогация от което и да е от правата и процесуалните гаранции, които могат да бъдат предоставени съгласно Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, Хартата на основните права на ЕС, други съответни разпоредби на международното право или законите на които и да са държави-членки, които осигуряват по-високо равнище на защита.

Член 7

Прилагане

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за спазване на настоящата директива, не по-късно от …* (* — 24 месеца след деня, в който настоящата директива влиза в сила).

2. Когато държавите-членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът за извършване на това позоваване се определят от държавите-членки.

3. Държавите-членки предоставят на Комисията текстовете на разпоредбите, с които се транспонират в националното им законодателство задълженията, които им се налагат с настоящата директива, заедно с таблица за съответствието между разпоредбите на настоящата директива и приетите национални разпоредби.

Член 8
Докладване

До… [*36 месеца след публикуването на настоящата директива в Официален вестник*] Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на степента, в която държавите-членки са предприели необходимите мерки за спазване на настоящата директива, придружен при необходимост от законодателни предложения. Докладът разглежда и бъдещите разходи във връзка с предприетите от държавите-членки мерки съгласно настоящата директива.

Член 9
Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 10

Адресати на настоящата директива са държавите-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*